

Самар Јазбек

ТРЕЋА ЖЕНА

Зашто га је позвао?

Ово питање га мучи и збуњује у вртлогу страха и стрепње. Зар није увидео својом урођеном интуицијом мржњу коју гаји према њему? Или успео да завири у његове дубине јер био је чувен по оштроумности и моћи да једним погледом открије душу човека? Увек се то пита. Халид се жести на њега током хутби¹ петком и према њему осећа само сумњу. Никако није могао заборавити догађај због кога је омрзнуо одлазак у џамију, када се замерио шејху на једном скупу који је тамо одржан. Зацрвенеле су се шејхове уши, повисио му се глас и оптужио Халида за богохуљење, али овај није ућутао. Пошто је шејх завршио уобичајену хутбу, позвао је окупљени народ да се бори против непријатеља ислама и причао неке застрашујуће ствари. Уплашен, Халид је замолио Бога за опрост и отворио Божију књигу не би ли смирио душу. Због тога је одлучио да одустане од одласка у џамију. А када је покушао да објасни људима да је управо оно што шејх говори богохуљење, они су му окренули леђа и игнорисали га.

Зашто га сада позива?

Нема сумње да неки разлог постоји, али проблем је што је позив дошао од шејхове супруге и морао је са својом женом да оде у кућу тог грозног човека.

(Бог за проклео, шта хоће од мене?)

Није могао заборавити шејхов изглед док је благословио кланице које су се шириле свуда наоколо и тврдио да је то одбрана правде и Алаха. Повикао му је у лице:

¹ Хутба – проповед коју држи имам са минбера у џамији, петком и о верском празницима.

– Нисам убеђен да ствари стоје онако као говориш. Наша вера је вера љубави и толеранције, а не вера убијања и клања.

Шејх је праснуо нервозно:

– Боже ме саклони проклетог ђавола. Да ли ћемо напустити божије речи и следити речи твојих кукавичких поука? Одбрана ислама је дужност и џихад² на божијем путу. Зар си заборавио прве следбенике ислама који су носили сабље и крв проливали не би ли подржали реч правде?

Халид је ћутао, није одговорио. Знао је да ће га шејх као увек довести у непријатну ситуацију пред људима. Зато је одлучио да пресече разговор и рече мирно:

– Овде је ситуација другачија. Мусимани убијају једни друге и само Алах зна ко стоји иза свега тога, а то је нико други до проклети ђаво.

– Дабогда црко, одлази одавде! Не желимо међу нама човека који не подноси проливање крви за ствар ислама. Нема снаге ни моћи осим у Алаха. Очекивали смо од твојих изјава подршку, а ти се понашаш као кукавица.

Тог дана је напустио састанак и није се више враћао, као што више није помињао оно што је знао о шејху и његовим присталицама. Ућутао је тужан и уплашен. Једног дана, док је пролазио поред локалне кафане, неко од присутних се насмејао и ругајући му се рекао:

– Ма какав хиџаб³ за жене, брате, дај својој да носи шорц.

Вратио се кући претрашен и изјутра следећег дана затражио је од супруге да стави вео преко хиџаба. Није одбила јер је навикла да носи хиџаб још од детињства, а стављање вела неће ништа изменити, уосталом навикла је да се покорава захтевима мужа.

Жене су се окупиле у шејховој кући у пространој соби прекривеној ћилимима и таписеријама са великим сликама ајета⁴ из Курана извезеним бисерима и свиленим нитима. Било је седам жена, а у суседној соби седам мушкараца. На средини сваке собе био је постављен сто са разноврсним и укуским воћем и слаткишима. Атмосфера је била свечана. Одјекивао је жамор жена док су посматрале часног старешину кварта, који је имао почасно место, како у скоковима пролази кроз собу, приметно весео, због чега су се душе утишале, а један од присутних прошапта:

– Тако ми свевишњег Алаха, он је частан шејх, и да ми је неко причао о искрености и доброту коју поседује, не бих му веровао. Нека нам га Алах чува.

² Џихад – борба, свети рат (против неверника)

³ Хиџаб – прекрива косу и врат, али не и лице.

⁴ Ајет – „Божији знак” (ар.), обично се користи као назив за један стих у Кур’ану (у Кур’ану има укупно 6.236 ајета)

Када су завршили са храном, шејх је устао и обратио се мушкарцима снажним гласом, са намером да чују и жене:

– Слушајте, божији робови, ми верници смо браћа, и међу браћом нема непријатељства. Оно што се десило између мене и Халида Мустафе је ствар која није пожељна и мрска је нашој вери. Зато пред вама тражим од њега: ако је у мојим речима видео грубост, нека се упита да ли их је добро разумео, и онда ћу га назвати нашим братом, ако Бог да.

Збуњеност која је све захватила, одједном се претворила у весеље. Посматрали су шејха, свог угледника, како како се милостиво клања Халиду Мустафи и узвикнуше:

– О ти, велики верниче!

– Бог ти дао да сачуваш јединство муслимана.

Што се самог Халида тиче, био је изненађен. Мада је устао са свог места и пољубио шејхову руку, а овај га благосиљао наочиглед присутних, није могао да нађе објашњење за оно што се догодило и задовољио се ћутањем мотрећи шта ће се затим десити.

Када се вратио својој кући, жена је исказала одушевљење шејховим особинама и оштро прекорила мужа због крутости према њему.

И Халид је почео често да се сусреће са шејхом у џамији и у кућама њих двојице. Изгледало је као да се дубок мир раширио у срцима људи. И још се нису пренули из тог заноса, кад се једне вечери зачуо врисак Халидове жене. Житељи кварта нашли су је како лежи завезана у једном углу куће, док су Халид и његово троје деце били уроњени у језеру топле крви. У људе се увукао силан страх који су покушали да укроте и умире у својим верним душама. Зашто су крвници поштедели жену, у то се нису упуштали, јер их је тресла грозница смрти која се ширила на суседне градове. То је био почетак ноћи убијања, страха и крвавих кошмара од којих чак ни деца нису била поштеђена.

Када је чуо за вест, шејх није мировао. Дошао је у кућу очију испуњених сузама. Изговорио је ајете из Курана за душе убијених и опширно говорио о Халиду, његовим добрим делима и благој души. Тражио је кажњавање убица, позвао Алаха да опрости грешницима и пожелео Халиду и његовој недужној деци одлазак у рај. Затим је затражио од људи да се разиђу и позвао је полицију. Што се тиче Халидове удовице, шејх је задужио своју супругу да се стара о њој док јој се душа не смири.

После неколико месеци шејх је објавио женидбу са Халидовом удовицом како би заштитио њену част и поштење. Сви су се дивили свом поштованом шејху. Добро су знали колико је везан за своју другу жену и за љубав коју гаји према њој. Халидова удовица се није узрујала када је сазнала да ће постати шејхова супруга. Била је само изненађена и збуњена и данима није мога да се тога ослободи. А када би на тренутак и успела, одмах би се сетила потока крви који јој није излазио из главе.

Међутим, присетила се кад је ономад са женама седела у соби поред друге две у његовој кући, како је ушао и пожудно је гледао у очи. Тада се сетила веселог цупкања испред собе и оног оштрог светлуцања у његовим очима, светлуцања које ју је престрашило и усадило се у дубине њеног тела као ужарени бодеж.

САМАР ЈАЗБЕК (كَبْزِي رَمْسِي, 1970) рођена је у малом приморском граду Џебле на сиријској медитеранској обали. Студирала је књижевност, после чега започиње каријеру новинарке и сценаристкиње на филму и сиријској телевизији. Била је активна чланица Организације женске иницијативе која је свој рад посветила одбрани права жена и деце, такође укључена у рад *Liberties*, центра за одбрану слободе говора сиријских новинара. Уређивала је интернет магазин *Жена у Сирији*. Учестовала је 2011. године у протестима против сиријских власти, због чега је хапшена и било јој је забрањено путовање у иностранство. Тренутно живи у Паризу.

У средишту њеног књижевног рада су питања жена, деце и друштва у Сирији, због чега су власти њене књиге оштро критиковале. *Небеска девојчица* је њен дебитантски роман у коме оспорава постојеће табуе у сиријском друштву. Роман *Глина* (2004) разоткрива корупцију сиријског режима и истражује езотеричну димензију алавитске вере. У роману *Мирис циметша* (2008) описује, кроз хомосексуалну везу између буржујке из Дамамска и њене служавке, однос моћи између мушкарца и жене и различитих слојева сиријског друштва. *Планина лажи* (2008) се фокусира на тешкоће са којима се жена сусреће током времена, *У њеном огледалу* (2010) оптужује бруталну доминацију клана Алавита на друге кроз погубну, страствену љубавну причу. Године 2011. објављује књигу *У унакрсној вајри: дневник сиријске револуције*, документовани преглед о почецима протеста против режима и репресијама које су уследиле. Књигу је наградио ПЕН Велике Британије и Холандије (2013).

Прича *Трећа Жена* објављена је у збирци кратких прича *Речи жене*, из 2001.

С арајског превео и белешку о ауторки сачинио
МИРОСЛАВ Б. МИТРОВИЋ